

Olcaş Aslan Tarafından Hazırlanan

22/07/2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla 6100 sayılı HMK'da yapılan Değişiklikler

1. DEğİŞİKLİK:

Görevsizlik veya yetkisizlik kararı üzerine yapılacak işlemler

MADDE 20- (1) Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, tarafardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen karar verilir.

AÇIKLAMA : 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, bu fıkraya "tarafardan birinin," ibaresinden sonra gelmek üzere "bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden," ibaresi eklenmiş, fıkrada yer alan ", bu mahkemece davanın açılmamış sayılmasına" ibaresi "dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen" şeklinde değiştirilmiştir.

2. DEğİŞİKLİK:

Aleniyet ilkesi

MADDE 28- (1) Duruşma ve kararların bildirilmesi alenidir.

(2) Duruşmaların bir kısmının veya tamamının gizli olarak yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi üzerine yahut resen mahkemece karar verilebilir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, taraflardan birinin talebi" ibaresi "yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi" şeklinde değiştirilmiştir.

3. DEğİŞİKLİK:

Ret sebepleri

MADDE 36- (1) Hâkimin tarafsızlığından şüpheyi gerektiren önemli bir sebebin bulunması hâlinde, taraflardan biri hâkimi reddedebileceği gibi hâkim de bizzat çekilebilir. Özellikle aşağıdaki hâllerde, hâkimin reddi sebebinin varlığı kabul edilir:

- Davada, iki taraftan birine öğüt vermiş ya da yol göstermiş olması.
- Davada, iki taraftan birine veya üçüncü kişiye kanunen gerekmediği hâlde görüşünü açıklamış olması.
- Davada, tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş veya hâkim ya da hakem sıfatıyla hareket etmiş olması; uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.
- Davanın, dördüncü derece de dâhil yansoy hısımlarına ait olması.
- Dava esnasında, iki taraftan birisi ile davası veya aralarında bir düşmanlık bulunması.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle, bu bentte yer alan "etmiş olması." ibaresi "etmiş olması; uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması." şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre hakimin reddi sebepleri arasında daha evvel aynı davada arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış olması da eklenmiştir.

4. DEğİŞİKLİK:

Hâkimin reddine ilişkin olarak hakimin reddi usulünü düzenleyen 38. Maddede yer alan;

Madde 38/6: Ret sebebi sabit olmasa bile, merci bunu muhtemel görürse, ret talebini kabul edebilir.

Madde 38/7 :Ret sebepleri hakkında yemin teklif olunamaz.

şeklinde var olan hükümler, bu maddeden kaldırılarak, 6100 sayılı HMK madde 42/2 ve madde 42/3'e aynı haliyle ret talebinin incelenmesi başlığının altına alınmıştır.

Hâkimin reddine ilişkin olarak hâkimin reddi usulünü düzenleyen 38. Maddede yer alan "Bu kararlar aleyhine ancak hükümle birlikte kanun yollarına başvurulabilir." hükmü ise kanundan kaldırılarak mülga olmuştur.

5. DEğİŞİKLİK:

Kesin süre

MADDE 94- (1) Kanunun belirlediği süreler kesindir.

(2) (Değişik:22/7/2020-7251/6 md.) Hâkim, tayin ettiği sürenin kesin olduğuna karar verebilir. Bu takdirde hâkim, tayin ettiği kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklar ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarını açıkça tutanağa geçirerek ihtar eder. Kesin olduğu belirtilmeyen süreyi geçirmiş olan taraf yeniden süre isteyebilir; bu şekilde verilecek ikinci süre kesindir ve yeniden süre verilemez.

AÇIKLAMA: Burada yapılan değişiklik ile hâkimin yargılamada kesin süre tayin ederken süreye konu işlemi net bir şekilde açıklaması ve süreye uymamanın yükümlülüklerini tutanağa geçerek muhataplara ihtar etmiş olması aranır hale getirildi.

6. DEĞİŞİKLİK:

Belirsiz alacak davası

MADDE 107- (2) (Değişik:22/7/2020-7251/7 md.) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, **hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı**, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. **Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.**

AÇIKLAMA: 6100 sayılı HMK madde 107'de düzenlenen belirsiz alacak davasının açılmasından sonra alacağın miktarının netleşmesini takiben, davacı açısından talep sonucunu değiştirip genişletmesi bakımından kesin iki haftalık süre öngörülmüştür. Aksi halde mahkemenin mevcut talebe göre karar vereceği düzenlenmiştir.

Bu değişikliğe ek olarak HMK madde 107 başlığından "tespit davası" kısmı çıkarılmış, aşağıdaki hüküm MÜLGA olmuştur:

6100 sayılı HMK madde 107/3: "Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." Hükümü kanundan kaldırılmıştır.

7. DEĞİŞİKLİK:

MADDE 116- (1) İlk itirazlar aşağıdakilerden ibarettir:

- Kesin yetki kuralının bulunmadığı hâllerde yetki itirazı.
- Uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenmesi gerektiği itirazı.
- (Mülga:22/7/2020-7251/8 md.)

AÇIKLAMA: HMK madde 116'da düzenlenen ilk itirazlar arasında "c" bendinde sayılan **iş bölümü ilk itirazı** yapılan değişiklik ile ilk itirazlar arasından çıkarılmıştır.

ÖNEMLİ: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamında düzenlenen "iş bölümü" ilk itirazı yapılan değişiklik ile buradan kaldırılmış ve artık ilk itirazlar arasında sayılmamıştır. Ancak asliye hukuk mahkemesi ile asliye ticaret mahkemesi arasındaki ilişki Türk Ticaret Kanununu gereğince bir görev ilişkisi olarak varlığını sürdürmektedir.

8. DEĞİŞİKLİK:

Harç ve gider avansının ödenmesi

MADDE 120- (1) Davacı, yargılama harçları ile her yıl Adalet Bakanlığınca çıkarılacak gider avansı tarifesinde belirlenecek olan tutarı, dava açarken mahkeme veznesine yatırmak zorundadır.

(2) Avansın yeterli olmadığının dava sırasında anlaşılması hâlinde, mahkemece, bu eksikliğin tamamlanması için davacıya iki haftalık kesin süre verilir.

(3) (Ek:22/7/2020-7251/9 md.) **Taraflardan her birinin ikamesini talep ettiği delil için mahkemece belirlenen delil avansına ilişkin 324 üncü madde hükümleri saklıdır.**

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle, bu madde başlığı "Harç ve avans ödenmesi" iken **Harç ve gider avansının ödenmesi** şeklinde değiştirilmiştir.

Kanuna eklenen 3. Fıkra uyarınca da taraflardan her birinin ikamesini talep ettiği delil için mahkemece belirlenen delil avansına ilişkin kanunda düzenlenen delil ikamesi için avans ödemesine atıf yapılan düzenleme eklenmiştir.

9. DEĞİŞİKLİK:

Davanın geri alınması

MADDE 123- (1) Davacı, hüküm kesinleşinceye kadar, ancak davalının açık rızası ile davasını geri alabilir. (Ek cümle:22/7/2020-7251/10 md.) **Bu takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir.**

AÇIKLAMA: Davanın davacı tarafından, davalı yanın açık rızası ile geri alınması halinde, mahkemece verilecek olan karar türü net bir şekilde "davanın açılmamış sayılması kararı" olarak kanuna eklenmiştir.

10. DEĞİŞİKLİK:

Dava konusunun devri

MADDE 125- (1) Davanın açılmasından sonra, davalı taraf, dava konusunu üçüncü bir kişiye devrederse, davacı aşağıdaki yetkilerden birini kullanabilir:

a) İsterse, devreden tarafla olan davasından vazgeçerek, dava konusunu devralmış olan kişiye karşı davaya devam eder. Bu takdirde **dava davacı lehine sonuçlanırsa**, dava konusunu devreden ve devralan yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.

b) İsterse, davasını devreden taraf hakkında tazminat davasına dönüştürür.

(2) Davanın açılmasından sonra, dava konusu davacı tarafından devredilecek olursa, devralmış olan kişi, görülmekte olan davada davacı yerine geçer ve dava kaldığı yerden itibaren devam eder. (Ek cümle:22/7/2020-

7251/11 md.) Bu takdirde dava davacı aleyhine sonuçlanırsa, dava konusunu devreden ve devralan yargılama giderlerinden müteselsilen sorumlu olur.

AÇIKLAMA : 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle, bu bendin ikinci cümlesinde yer alan "davacı davayı kazanırsa" ibaresi "dava davacı lehine sonuçlanırsa" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca davanın açılmasından sonra dava konusunun devri söz konusu olursa, devralan ve devreden davacının yargılama sonunda dava aleyhine biterse yargılama giderlerinden müteselsil sorumlu olacağı hususu da açıkça kanuna eklenmiştir.

11. DEĞİŞİKLİK:

Cevap dilekçesini verme süresi

MADDE 127- (1) Cevap dilekçesini verme süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak, durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye **başvuran davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak**, bir defaya mahsus olmak ve bir ayı geçmemek üzere ek bir süre verilebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu fıkraya "başvuran davalıya," ibaresinden sonra gelmek üzere "cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak," ibaresi eklenmiştir. Buna göre süresinde cevap dilekçesinin hazırlanma imkanı olmadığına, mahkemeye başvuran davalıya verilecek olan ek sürenin, mevcut cevap süresinin bitimi itibarıyla başlayacağı hususu kanuna eklenmiştir.

12. DEĞİŞİKLİK:

Ön inceleme duruşmasına davet

MADDE 139- (1) Mahkeme, dilekçelerin karşılıklı verilmesinden ve yukarıdaki maddelerde belirtilen incelemeyi tamamladıktan sonra, ön inceleme için bir duruşma günü tespit ederek taraflara bildirir. **(Değişik cümle:22/7/2020-7251/13 md.) Çıkarılacak davetiyede aşağıdaki hususlar ihtar edilir:**

- Duruşma davetiyesine ve sonuçlarına ilişkin diğer hususlar.**
- Tarafların sulh için gerekli hazırlığı yapmaları.**
- Duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği.**
- Davetiyenin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirilecek belgelerin getirilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, bu hususların verilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacaklarına karar verileceği.**

AÇIKLAMA: 6100 sayılı Kanun madde 139 içeriğinde yapılan değişiklik ile ön inceleme duruşmasına davetin içeriğine ilişkin düzenleme değiştirilmiş, eski düzenlemenin aksine maddeler halinde nelerin ihtar edileceği tek tek sayılmış ve davetiyede ihtar edilecek içerik de genişletilmiştir.

13. DEĞİŞİKLİK:

Ön inceleme duruşması

MADDE 140- (1) Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler; daha sonra, tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder.

(2) Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları **sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder**; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder.

(5) **(Değişik:22/7/2020-7251/14 md.)** 139 uncu madde uyarınca yapılan ihtarla rağmen dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmayan veya belgelerin getirilmesi için gerekli açıklamayı yapmayan tarafın bu delillere dayanmaktan vazgeçmiş sayılmasına karar verilir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, ikinci fıkrada yer alan "sulhe veya arabuluculuğa" ibaresi "sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca beşinci fıkrada ise eskiden öngörülen ihtar içeriği ve iki haftalık kesin süre hususu buradan kaldırılarak yapılacak olan ihtarla ilişkin yine 2020 değişiklikleri ile düzenlenen 139. maddeye atıf yapılmıştır.

14. DEĞİŞİKLİK:

İddia ve savunmanın genişletilmesi veya değiştirilmesi

MADDE 141- (1) **(Değişik:22/7/2020-7251/15 md.)** Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.

AÇIKLAMA: Eski düzenlemeye göre; "Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe; ön inceleme aşamasında ise ancak karşı tarafın açık muvafakati ile iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Ön inceleme duruşmasına taraflardan biri mazeretsiz olarak gelmezse, gelen taraf onun muvafakati aranmaksızın iddia veya savunmasını genişletebilir yahut değiştirebilir. Ön inceleme aşamasının

tamamlanmasından sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.” denilmekte iken 2020 değişikliği sonrası iddia ve savunmanın genişletilmesi sadece cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçesi safahatı ile sınırlı hale getirilmiştir. Ön inceleme aşamasında bu husus uygulanır olmaktan çıkarılmıştır.

15. DEĞİŞİKLİK:

Tarafların duruşmaya daveti

MADDE 147- (1) Taraflar, ön inceleme aşamasının tamamlanmasından sonra tahkikat ve sözlü yargılama için duruşmaya davet edilir.

(2) Taraflara gönderilecek davetiyede, belirlenen gün ve saatte geçerli bir özrü olmadan mahkemede hazır bulunmadıkları takdirde, duruşmaya yokluklarında devam edileceği ve yapılan işlemlere itiraz edemeyecekleri, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi hâlinde taraflara ayrıca davetiye gönderilmeyeceği ve 150 nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, yokluklarında hüküm verileceği bildirilir.

AÇIKLAMA: (1) 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 16 ncı maddesiyle, birinci fıkraya “tahkikat” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve sözlü yargılama” ibaresi ile ikinci fıkraya “itiraz edemeyecekleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, tahkikatın sona erdiği duruşmada sözlü yargılamaya geçileceği, sözlü yargılama için duruşmanın ertelenmesi hâlinde taraflara ayrıca davetiye gönderilmeyeceği ve 150 nci madde hükmü saklı kalmak kaydıyla, yokluklarında hüküm verileceği” ibaresi eklenmiştir.

16. DEĞİŞİKLİK:

Ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla veya başka yerde duruşma icrası

MADDE 149- (Başlığı ile Birlikte Değişik:22/7/2020-7251/17 md.)

(1) Mahkeme, taraflardan birinin talebi üzerine talep eden tarafın veya vekilinin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden duruşmaya katılmalarına ve usul işlemleri yapabilmelerine karar verebilir.

(2) Mahkeme resen veya taraflardan birinin talebi üzerine; tanığın, bilirkişinin veya uzmanın aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden dinlenilmesine karar verebilir.

(3) Mahkeme, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edemeyecekleri dava ve işlerde ilgililerin, aynı anda ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla buldukları yerden dinlenilmesine resen karar verebilir.

(4) Mahkeme, fiilî engel veya güvenlik sebebiyle duruşmanın il sınırları içinde başka bir yerde yapılmasına, yargı çevresi içinde yer aldığı bölge adliye mahkemesi adalet komisyonunun uygun görüşünü alarak karar verebilir.

(5) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

AÇIKLAMA: 6100 sayılı Kanun madde 149 içeriğinde yer verilen “ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla duruşma icrası” başlığı ve madde içeriği yukarıdaki gibi tamamen değiştirilmiştir. Buna bağlı olarak özellikle 3. ve 4. fıkrada belirtilen hususlar tamamen yenilik olarak kanuna eklenmiştir.

17. DEĞİŞİKLİK:

İslahın zamanı ve şekli(1)

MADDE 177- (1) İslah, tahkikatın sona ermesine kadar yapılabilir.

(2) (Ek:22/7/2020-7251/18 md.)(1) Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz.

(3) İslah, sözlü veya yazılı olarak yapılabilir. Karşı taraf duruşmada hazır değilse veya ıslah talebi duruşma dışında yapılıyorsa, bu yazılı talep veya tutanak örneği, haber vermek amacıyla karşı tarafa bildirilir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 18 inci maddesiyle, bu maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

18. DEĞİŞİKLİK:

Toplu Mahkemelerde Tahkikat

(Ek:22/7/2020-7251/19 md.)

Toplu mahkemelerde tahkikat

MADDE 183/A- (Ek:22/7/2020-7251/19 md.)

(1) Dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra talep edilen delil tespiti, ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir gibi geçici hukuki koruma tedbirleri de dâhil olmak üzere toplu mahkemenin görevine giren dava ve işlerde tüm yargılama aşamaları heyet tarafından yerine getirilir ve karara bağlanır.

(2) Heyet, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, iş veya davanın özelliğine göre tahkikatın, tahkikat hâkimisi olarak görevlendirilen bir üye tarafından yapılmasına karar verebilir.

(3) Tahkikatın heyetçe yürütüldüğü iş veya davalarda mahkeme başkanı, belirli bazı tahkikat işlemlerini yapmak üzere, üyelerden birini naip hâkim olarak görevlendirebilir.

(4) Mahkeme başkanı, mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlar ve bu yolda uygun göreceği önlemleri alır.

AÇIKLAMA: 6100 sayılı Kanunda yapılan 2020 değişiklikleri kapsamında toplu mahkemelerde görülen yargılamalara ilişkin olarak tahkikat bakımından çalışma usullerinde heyetçe ve üye tarafından yapılacak iş ve işlemlere ilişkin **tamamen** yeni bir ek düzenlemeye yer verilmiştir.

19. DEĞİŞİKLİK:

Sözlü yargılama

MADDE 186- (1) (Değişik:22/7/2020-7251/20 md.) Mahkeme, tahkikatın bittiğini tefhim ettikten sonra aynı duruşmada sözlü yargılama aşamasına geçer. Bu durumda taraflardan birinin talebi üzerine duruşma iki haftadan az olmamak üzere ertelenir. Hazır bulunsun veya bulunmasın sözlü yargılama için taraflara ayrıca davetiye gönderilmez.

(2) Sözlü yargılamada mahkeme, taraflara son sözlerini sorar ve hükmünü verir. (Ek cümle:22/7/2020-7251/20 md.) **Şu kadar ki, 150 nci madde hükmü saklıdır.**

AÇIKLAMA: 6100 sayılı Kanunda yapılan 2020 değişiklikleri sonrasında sözlü yargılamanın başlaması hususu yeniden düzenlenmiş, ayrıca sözlü yargılama sonunda hükmün verileceğini ancak bu hüküm verilirken HMK madde 150'de düzenlenen "Tarafların duruşmaya gelmemesi, sonuçları ve davanın açılmamış sayılması" hususlarının da dikkate alınacağı belirtilmiştir.

20. DEĞİŞİKLİK:

İmza atamayanların durumu

MADDE 206: (1) **Okuma ve yazma bilmediği için** imza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından düzenleme biçiminde oluşturulmasına bağlıdır.

(2) (Ek:22/7/2020-7251/21 m.) (1) **Okuma ve yazma bildiği hâlde imza atamayanların mühür veya bir alet ya da parmak izi kullanmak suretiyle yapacakları hukuki işlemleri içeren belgelerin senet niteliğini taşıyabilmesi, noterler tarafından onaylanmasına veya düzenlenmesine bağlıdır.**

(4) Yukarıda belirtilen hükümler dairesinde **noterlerce onaylanacak veya düzenlenecek** olan senetler için ilgisinden harç, vergi ve değerli kâğıt bedeli alınmaz.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 21. maddesiyle, birinci fıkrada yer alan "İmza" ibaresi "Okuma ve yazma bilmediği için imza" şeklinde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkradan sonra gelmek üzere fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir. 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 21. maddesiyle, bu fıkraya "noterlerce" ibaresinden sonra gelmek üzere "onaylanacak veya" ibaresi eklenmiştir. Ayrıca söz konusu hükme ikinci fıkra eklenmiştir.

21. DEĞİŞİKLİK:

Belgelerin halefler aleyhine kullanılması ve adi senetlerin üçüncü kişiler için hüküm ifade etmesi

MADDE 215: (2) (Ek:22/7/2020-7251/22 m.) **Bir adi senet bakımından, kendisine ibraz olduğu noter veya yetkili memur tarafından usulüne uygun olarak onaylanmış ise ibraz tarihi, resmi bir işleme konu olmuştur işleme tarihi, imza edenlerden biri ölmüşse ölüm tarihi, imza edenlerden birinin imza etmesine fiilen imkân kalmamışsa bu imkân ortadan kaldıran olayın meydana geldiği tarih üçüncü kişiler hakkında da hüküm ifade eder. Adi senette bahsedilen diğer senetlerin tarihleri, üçüncü kişiler hakkında ancak son senet tarihinin onaylanmış olduğunun kabul edildiği tarihte hüküm ifade eder.**

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 22. maddesiyle, bu madde başlığı "Belgelerin halefler aleyhine kullanılması" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir. Ayrıca söz konusu hükme ikinci fıkra eklenmiştir.

22. DEĞİŞİKLİK:

Ticari defterlerin ibrazı ve delil olması

MADDE 222: (3) İkinci fıkrada belirtilen şartlara uygun olarak tutulan ticari defter kayıtlarının sahibi ve halefleri lehine delil olarak kabul edilebilmesi için, diğer tarafın aynı şartlara uygun olarak tutulmuş ticari defterlerindeki kayıtların bunlara aykırı olmaması veya **diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi** yahut defter kayıtlarının aksinin senet veya diğer kesin delillerle ispatlanmamış olması gerekir. (Ek cümle:22/7/2020-7251/23 m.) **Diğer tarafın ikinci fıkrada yazılan şartlara uygun olarak tutulan ticari defterlerinin, ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi hâlinde ticari defterler, sahibi lehine delil olarak kullanılamaz.** Bu şartlara uygun olarak tutulan defterlerdeki sahibi lehine ve aleyhine olan kayıtlar birbirinden ayrılamaz.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 23. maddesiyle, bu fıkrada yer alan "ilgili hususta hiç bir kayıt içermemesi" ibaresi "diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca söz konusu fıkraya ikinci cümle eklenmiştir.

23. DEĞİŞİKLİK:

Bilirkişi raporuna itiraz

MADDE 281: (1) Taraflar, bilirkişi raporunun, kendilerine tebliği tarihinden itibaren iki hafta içinde, raporda eksik gördükleri hususların, bilirkişiye tamamlattırılmasını; belirsizlik gösteren hususlar hakkında ise bilirkişinin açıklama yapmasının sağlanmasını veya yeni bilirkişi atanmasını mahkemeden talep edebilirler. (Ek cümle:22/7/2020-

7251/24 m.) Bilirkişi raporuna karşı talebin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor veya imkânsız olması ya da özel yahut teknik bir çalışmayı gerektirmesi hâlinde yine bu süre içinde mahkemeye başvuran tarafa, sürenin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek süre verilebilir.

AÇIKLAMA: Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 281. maddesinin birinci fıkrasına ikinci cümle yukarıdaki şekliyle ilave edilmiştir.

24. DEĞİŞİKLİK:

Keşfin yapılması

MADDE 290: (1) Keşfin yeri, kapsamı ve zamanı mahkeme tarafından tespit edilir. Keşif, taraflar hazır iseler huzurlarında, aksi takdirde yokluklarında yapılır.

(2) Mahkeme keşif sırasında tanık ve bilirkişi dinleyebilir. Keşif sırasında, yapılan tüm işlemler ve beyanları içeren bir tutanak düzenlenir. (Ek cümle:22/7/2020-7251/25 m.) Tutanağa, hâkimin keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemleri de yazılır. Plan, çizim, fotoğraf gibi belgeler de tutanağa eklenir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 25. maddesiyle, bu fıkraya "yeri" ibaresinden sonra gelmek üzere "kapsamı" ibaresi eklenmiştir. Ayrıca aynı fıkraya ikinci bir cümle yukarıdaki şekliyle ilave edilmiştir.

25. DEĞİŞİKLİK:

İKİNCİ BÖLÜM

Hükmün Tashihi, Tavzihi ve Tamamlanması

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 26. maddesiyle, bu bölüm başlığı "Hükmün Tashihi ve Tavzihi" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

26. DEĞİŞİKLİK:

Hükmün tamamlanması

MADDE 305/A: (Ek:22/7/2020-7251/27 m.) (1) Taraflardan her biri, nihai kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, vargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteyebilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir.

AÇIKLAMA: Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 305. maddesinden sonra gelmek üzere 305/A hükmü yukarıdaki şekliyle ilave edilmiştir.

27. DEĞİŞİKLİK:

Tavzih ve tamamlama talebi ile usulü

MADDE 306: (1) Tavzih veya tamamlama, dilekçeye tarafların sayısı kadar nüsha eklenmek suretiyle hükmü veren mahkemeden istenebilir. Dilekçenin bir nüshası, cevap süresi mahkemece belirlenerek karşı tarafa tebliğ edilir. Cevap, tavzih veya tamamlama talebinde bulunan tarafa tebliğ olunur.

(3) Mahkeme tavzih veya tamamlama talebini yerinde gördüğü takdirde 304. madde uyarınca işlem yapar.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 28. maddesiyle, bu madde başlığı "Tavzih talebi ve usulü" iken metne işlendiği şekilde değiştirilmiş, birinci fıkraya "Tavzih" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya tamamlama" ibaresi ile birinci ve üçüncü fıkralara "tavzih" ibarelerinden sonra gelmek üzere "veya tamamlama" ibareleri eklenmiştir.

28. DEĞİŞİKLİK:

Feragat ve kabulün zamanı

MADDE 310: (2) (Ek:22/7/2020-7251/29 m.) Feragat veya kabul, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince feragat veya kabul doğrultusunda ek karar verilir.

(3) (Ek:22/7/2020-7251/29 m.) Feragat veya kabul, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı feragat veya kabul hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.

AÇIKLAMA: Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 310. maddesine ikinci ve üçüncü fıkralar yukarıdaki gibi eklenmiştir.

29. DEĞİŞİKLİK:

Sulhun zamanı

MADDE 314: (2) (Ek:22/7/2020-7251/30 m.) Sulh, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince sulh doğrultusunda ek karar verilir.

(3) (Ek:22/7/2020-7251/30 m.) Sulh, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı sulh hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 30. Maddesiyle, HMK.m.314'de ikinci ve üçüncü fıkraları yukarıdaki şekliyle ilave edilmiştir.

30. DEĞİŞİKLİK:

Dilekçelerin verilmesi

MADDE 317: (2) Cevap süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak mahkeme durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsiz olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve iki haftayı geçmemek üzere ek bir süre verebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 31. maddesiyle, bu fıkrada yer alan "davalıya, bir defaya mahsus" ibaresi "davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak" şeklinde değiştirilmiştir.

31. DEĞİŞİKLİK:

Yargılama giderlerinin kapsamı

MADDE 323: (1) Yargılama giderleri şunlardır:

a) Basvurma, karar ve ilam harçları.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 32. maddesiyle, bu bentte yer alan "Celse" ibaresi "Basvurma" şeklinde değiştirilmiştir.

32. DEĞİŞİKLİK:

Esastan sonuçlanmayan davada yargılama gideri

MADDE 331: (2) Görevsizlik veya yetkisizlik kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi hâlinde, yargılama giderlerine o mahkeme hükmeder. Görevsizlik veya yetkisizlik kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmemiş ise talep üzerine davanın açıldığı mahkeme dosya üzerinden bu durumu tespit ile davacıyı yargılama giderlerini ödemeye mahkûm eder.

(1) 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 33. maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme" ibareleri "Görevsizlik veya yetkisizlik" şeklinde değiştirilmiştir.

33. DEĞİŞİKLİK:

İstinaf yoluna başvurulabilen kararlar

MADDE 341: (1) (Değişik:22/7/2020-7251/34 m.) İlk derece mahkemelerinin aşağıdaki kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilir:

a) Nihai kararlar.

b) İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinin reddi kararları, karşı tarafın yüzüne karşı verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları, karşı tarafın yokluğunda verilen ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine verilen kararlar.

AÇIKLAMA: Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "İlk derece mahkemelerinden verilen nihai kararlar ile ihtiyati tedbir, ihtiyati haciz taleplerinin reddi ve bu taleplerin kabulü hâlinde, itiraz üzerine verilecek kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilir." hükmü 22/07/2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla yukarıdaki gibi değiştirilmiştir.

34. DEĞİŞİKLİK:

Duruşma yapılmadan verilecek kararlar

MADDE 353: (1) Ön inceleme sonunda dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşılırsa;

a) Aşağıdaki durumlarda bölge adliye mahkemesi, esası incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye veya kendi yargı çevresinde uygun göreceği başka bir yer mahkemesine ya da görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar verir:

1) Davaya bakması yasak olan hâkimin karar vermiş olması.

2) İleri sürülen haklı ret talebine rağmen reddedilen hâkimin davaya bakmış olması.

3) Mahkemenin görevli ve yetkili olmasına rağmen görevsizlik veya yetkisizlik kararı vermiş olması veya mahkemenin görevli ya da yetkili olmamasına rağmen davaya bakmış bulunması.

4) Diğer dava şartlarına aykırılık bulunması.

5) Mahkemece usule aykırı olarak davanın veya karşı davanın açılmamış sayılmasına, davaların birleştirilmesine veya ayrılmasına, karar verilmiş olması.

6) (Değişik:22/7/2020-7251/35 m.) Mahkemece, uyumsuzluğun çözümünde etkili olabilecek ölçüde önemli delillerin toplanmamış veya değerlendirilmemiş olması ya da talebin önemli bir kısmı hakkında karar verilmemiş olması.

b) Aşağıdaki durumlarda davanın esasıyla ilgili olarak;

- 1) İncelenen mahkeme kararının usul veya esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığı takdirde başvurunun esastan reddine,
- 2) Yargılamada eksiklik bulunmamakla beraber, kanunun olaya uygulanmasında hata edilip de yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmadığı takdirde veya kararın gerekçesinde hata edilmiş ise düzelterek yeniden esas hakkında,
- 3) Yargılamada bulunan eksiklikler duruşma yapılmaksızın tamamlanacak nitelikte ise bunların tamamlanmasından sonra **başvurunun esastan reddine veya** yeniden esas hakkında, (2) duruşma yapılmadan karar verilir.

AÇIKLAMA: “*Duruşma yapılmadan verilecek kararlar*” başlıklı HMK.m.353/1, a-6’ta yer alan “*Mahkemece, tarafların davanın esasıyla ilgili olarak gösterdikleri delillerin hiçbirini toplanmadan veya gösterilen deliller hiç değerlendirilmeden karar verilmiş olması.*” bent 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 35. maddesiyle, yukarıdaki şekliyle değiştirilmiştir. Ayrıca 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 35. maddesiyle, HMK.m.353/1, b-3’e “*tamamlanmasından sonra*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*başvurunun esastan reddine veya*” ibaresi eklenmiştir.

35. DEĞİŞİKLİK:

Duruşma yapılması ve karar verilmesi

MADDE 356: (1) 353. maddede belirtilen hâller dışında inceleme, duruşmalı olarak yapılır. Bu durumda duruşma günü taraflara tebliğ edilir.

(2) (Ek:22/7/2020-7251/36 m.) **Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddetmek veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurmak dâhil gerekli kararları verir.**

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 36. maddesiyle, bu bölüm başlığında yer alan “*yapılmasına*” ibaresi “*yapılması ve*” şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca işbu hükme ikinci bir fıkra yukarıdaki gibi ilave edilmiştir.

36. DEĞİŞİKLİK:

Duruşmaya gelinmemesi ve giderlerin ödenmemesi

MADDE 358: (3) (Değişik:22/7/2020-7251/37 m.) **Belirlenen giderin, verilen kesin süre içinde yatırılmış olması kaydıyla, taraflar mazeretsiz olarak duruşmaya katılmadıkları takdirde tahkikat yokluklarında yapılarak karar verilir. Belirlenen gider, süresi içinde yatırılmadığı takdirde, dosyanın mevcut durumuna göre karar verilir. Şu kadar ki, öngörülen tahkikat yapılmaksızın karar verilmesine olanak bulunmayan hâllerde başvuru reddedilir.**

AÇIKLAMALAR: “*Duruşmaya gelinmemesi ve giderlerin ödenmemesi*” gelinmemesi başlıklı HMK.m.358/3’te yer alan “*Başvuran mazeretsiz olarak duruşmalara katılmadığı veya tahkikatla ilgili giderler süresi içinde yatırılmadığı takdirde, dosyanın mevcut durumuna göre karar verilir. Şu kadar ki, öngörülen tahkikat yapılmaksızın karar verilmesine olanak bulunmayan hâllerde başvuru reddedilir.*” hükmü 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununla yapılan değişiklikle yukarıdaki şekliyle değiştirilmiştir.

37. DEĞİŞİKLİK:

Duruşmaya gelinmemesi ve giderlerin ödenmemesi

MADDE 358: (1) Duruşmalı olarak incelenen işlerde taraflara çıkartılan davetiyelerde, duruşmada hazır bulunmadıkları takdirde tahkikatın yokluklarında yapılarak karar verileceği hususu ile başvuran tarafa çıkartılacak davetiyede, ayrıca, yapılacak tahkikatla ilgili olarak bölge adliye mahkemesince belirlenen **gideri, iki haftadan az olmamak üzere verilecek kesin süre içinde** avans olarak yatırması gerektiği açıkça belirtilir. (3)

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 37. maddesiyle, bu fıkrada yer alan “*gideri duruşma gününe kadar*” ibaresi “*gideri, iki haftadan az olmamak üzere verilecek kesin süre içinde*” şeklinde değiştirilmiştir.

38. DEĞİŞİKLİK:

Karar ve tebliği

MADDE 359: (1) Karar aşağıdaki hususları içerir:

(3) (Ek:22/7/2020-7251/38 m.) **Bölge adliye mahkemesi, başvurunun esastan reddi kararında, ileri sürülen istinaf sebeplerini özetlemek ve ret sebeplerini açıklamak kaydıyla, kararın hukuk kurallarına uygunluk gerekçesini göstermekle yetinebilir.**

(4) (Ek: 20/7/2017-7035/30 m.) Temyizi kabil olmayan kararlar, ilk derece mahkemesi tarafından; temyizi kabil olan kararlar ise bölge adliye mahkemesi tarafından **resen** tebliğe çıkarılır.

AÇIKLAMALAR: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 38. maddesiyle, “*Karar ve tebliği*” başlıklı HMK.m.359’a üçüncü bir fıkra yukarıdaki gibi ilave edilmiştir. 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 38. maddesiyle, bu fıkradan sonra gelmek üzere maddeye fıkra eklenmiş, diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiş ve mevcut üçüncü fıkrasına “*bölge adliye mahkemesi tarafından*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*resen*” ibaresi eklenmiştir.

39. DEĞİŞİKLİK:

Temyiz edilemeyen kararlar

MADDE 362: (1) Bölge adliye mahkemelerinin aşağıdaki kararları hakkında temyiz yoluna başvurulamaz:

b) Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla temyiz edilebilen alacak davaları ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan üç aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde olanlar hariç olmak üzere 4. maddede gösterilen davalar ile (23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan doğup taşınmazın aynına ilişkin olan davalar hariç) özel kanunlarda sulh hukuk mahkemesinin görevine girdiği belirtilen davalarla ilgili kararlar.

AÇIKLAMALAR: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 39. maddesiyle, bu bende "temyiz edilebilen alacak davaları" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan 3 aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde olanlar" ibaresi eklenmiştir.

Temyiz edilemeyen kararlar

MADDE 362: (1) Bölge adliye mahkemelerinin aşağıdaki kararları hakkında temyiz yoluna başvurulamaz:

c) (Değişik:22/7/2020-7251/39 m.) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı veri belirlenmesine ilişkin kararlar.

g) (Ek:22/7/2020-7251/39 m.) 353. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.

AÇIKLAMALAR: "Temyiz edilemeyen kararlar" başlıklı HMK.m.362/1, c'de yer alan "Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki yetki ve görev uyumsuzluklarını çözmek için verilen kararlar ile merci tayinine ilişkin kararlar." Hükmü 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 39. maddesiyle, yukarıdaki şekilde değiştirilmiştir. Ayrıca temyiz yoluna başvurulamayacak hükümler arasına g) bendi yukarıdaki şekliyle ilave edilmiştir.

(a) bendi: Miktar veya değeri 40.000 TL'yi (bu tutar dâhil) geçmeyen davalara ilişkin kararlar.

40. DEĞİŞİKLİK:

İhtiyati tedbir kararı

MADDE 391: (3) (Değişik:22/7/2020-7251/40 m.) İhtiyati tedbir talebinin reddi kararı gerekçeli olarak verilir ve bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir. Yüzüne karşı aleyhine ihtiyati tedbir kararı verilen taraf da kanun yoluna başvurabilir. Bu başvurular öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

AÇIKLAMA: "İhtiyati tedbir kararı" başlıklı Hukuk Muhakemeler Kanunu'nun 391. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, "İhtiyati tedbir talebinin reddi hâlinde, kanun yoluna başvurulabilir. Bu başvuru öncelikle incelenir ve kesin olarak karara bağlanır." hükmü yukarıdaki gibi değiştirilmiştir.

41. DEĞİŞİKLİK:

İhtiyati tedbir kararının uygulanması

MADDE 393: (1) İhtiyati tedbir kararının uygulanması, bu kararın, tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde talep edilmek zorundadır. Aksi hâlde, kanuni süre içinde dava açılmış olsa dahi, tedbir kararı kendiliğinden kalkar.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 41. maddesiyle, bu fıkrafta yer alan "verildiği tarihten" ibaresi "bu kararın, tedbir isteyen tarafa tefhim veya tebliğinden" şeklinde değiştirilmiştir.

42. DEĞİŞİKLİK:

İhtiyati tedbir kararına karşı itiraz

MADDE 394: (2) İhtiyati tedbirin uygulanması sırasında karşı taraf hazır bulunuyorsa, tedbirin uygulanmasından itibaren; hazır bulunmuyorsa tedbirin uygulanmasına ilişkin tutanağın tebliğinden itibaren bir hafta içinde, ihtiyati tedbirin şartlarına, mahkemenin yetkisine ve teminata ilişkin olarak, kararı veren mahkemeye itiraz edebilir. (Ek cümle:22/7/2020-7251/42 m.) Esas hakkında dava açıldıktan sonra, itiraz hakkında, bu davaya bakan mahkemece karar verilir.

AÇIKLAMA: "İhtiyati tedbir kararına karşı itiraz" başlıklı Hukuk Muhakemeler Kanunu'nun 394. maddesinin ikinci fıkrasına ikinci bir cümle yukarıdaki gibi ilave edilmiştir.

43. DEĞİŞİKLİK:

Tedbire muhalefetin cezası

MADDE 398: (Değişik:22/7/2020-7251/43 m.)

(1) İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, ihlalin öğrenildiği tarihten itibaren altı ay içinde şikâyet edilmesi üzerine, altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir.

(2) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi ve duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar edilir.

(3) Mahkeme duruşmaya gelen şikâyet olunana, 5271 sayılı Kanunun 147. maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır.

(4) Mahkeme, dosyadaki delilleri değerlendirerek gerekli araştırmayı yapar. Yargılama sonunda şikâyet olunanın ihtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymadığı veya tedbir kararına aykırı davrandığı tespit edilirse, birinci fıkra uyarınca disiplin hapsi ile cezalandırılmasına; aksi takdirde şikâyetin reddine karar verilir.

(5) Taraflar, kararın tefhim veya tebliğinden itibaren bir hafta içinde karara itiraz edebilir. İtirazı, o yerde hükmü veren mahkemenin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisinden sonra gelen daire; son numaralı daire için bir numaralı daire; o yerde hükmü veren mahkemenin tek dairesi bulunması hâlinde en yakın yerdeki aynı düzey ve sıfattaki mahkeme inceler.

(6) İtiraz merci, bir hafta içinde kararını verir. Mercii, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

(7) Bu madde uyarınca verilen disiplin hapsi kararları kesinleşmeden infaz edilemez. Kesinleşen kararların infazı Cumhuriyet başsavcılığınca yapılır.

(8) Tedbir kararına aykırı davranışın sona ermesi veya tedbir kararının gereğinin yerine getirilmesi ya da şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde, dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

(9) Disiplin hapsine ilişkin karar, kesinleştiği tarihten itibaren 2 yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.

AÇIKLAMA: Hukuk Muhakemeleri Kanununda tek fıkra halinde düzenlenen "Tedbir muhalefetin cezası" başlıklı 398. maddesine göre, "İhtiyati tedbir kararının uygulanmasına ilişkin emre uymayan veya tedbir kararına aykırı davranan kimse, bir aydan altı aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır. Görevli ve yetkili mahkeme, esas hakkındaki dava henüz açılmamışsa, ihtiyati tedbir kararı veren mahkeme; esas hakkındaki dava açılmışsa, bu davanın görüldüğü mahkemedir." Söz konusu bu hüküm 22/07/2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucunda yukarıdaki şekliyle değiştirilmiştir.

44. DEĞİŞİKLİK:

Delil tespiti talebi ve karar

MADDE 402: (4) (Ek:22/7/2020-7251/44 m.) Tespitin yapılmasından sonra, tespit tutanağı ve varsa bilirkişi raporunun bir örneği mahkemece karşı tarafa resen tebliğ olunur.

AÇIKLAMA: 22/07/2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla Hukuk Muhakemeleri Kanununda yapılan değişiklik sonucunda 402. maddesine dördüncü bir fıkra yukarıdaki gibi ilave edilmiştir.

45. DEĞİŞİKLİK:

Tahkim yargılamasının sona ermesi

MADDE 436: (3) (Değişik:22/7/2020-7251/45 m.) Hakem kararı; hakem, hakem kurulu başkanı veya ilgili tahkim kurumu tarafından taraflara bildirilir. Ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte mahkemeye gönderilir ve mahkemece saklanır.

AÇIKLAMA: Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 436. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "Hakem kararı, hakem veya hakem kurulu başkanı tarafından taraflara bildirilir; ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte mahkemeye gönderilir ve mahkemece saklanır." hükmü 22/07/2020 tarih ve 7251 sayılı Kanunla yukarıdaki gibi değiştirilmiştir.

46. DEĞİŞİKLİK:

Hakem ücreti

MADDE 440: (5) Aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının düzeltilmesi, yorumlanması veya tamamlanması hâllerinde ek hakem ücreti ödenmez.

AÇIKLAMA: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 46. maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Hakem kararının" ibaresi "Aksi kararlaştırılmadıkça hakem kararının" şeklinde değiştirilmiştir.

KONSENSUS 14. BASKI GÜNCELLEMELERİ

4. SORU (Cevap Açıklama kısmında ilgili bölüm) :

Aleniyet İlkesi: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Duruşma ve kararların bildirilmesi alenidir. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının gizli olarak yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi üzerine yahut resen mahkemece karar verilebilir.

13. SORU (Cevap Açıklama kısmında ilgili bölüm) :

Aleniyet İlkesi: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Duruşma ve kararların bildirilmesi alenidir. Duruşmaların bir kısmının veya tamamının gizli olarak yapılmasına ancak genel ahlâkın veya kamu güvenliğinin yahut yargılama ile ilgili kişilerin korunmaya değer üstün bir menfaatinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, ilgilinin talebi üzerine yahut resen mahkemece karar verilebilir.

17. SORU (Cevap Açıklama kısmı tamamen) :

2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen karar verilir.

Buna göre görevsizlik kararı veren mahkeme kendiliğinden dava dosyasını görevli mahkemeye gönderemez, taflardan birinin bu yönde talebi olmalıdır. Görevsizlik kararı üzerine, davaya görevli mahkemede devam edilmesini sadece davacı değil davanın her iki tarafı da talep edebilir. Bu talep yani görevsizlik kararı üzerine dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi, görevsizlik kararı veren mahkemeden talep edilir. Bu talebin 2 hafta içinde yapılması gerekir.

34. SORU (Cevap Açıklama kısmı son paragraf) :

2020 DEĞİŞİKLİĞİ

Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen karar verilir.

40. SORU (Cevap Açıklama kısmı tamamen) :

2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen karar verilir.

43. SORU (Cevap Açıklama kısmı tamamen) :

2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Görevsizlik veya yetkisizlik kararı verilmesi hâlinde, taflardan birinin, bu karar verildiği anda kesin ise tebliğ tarihinden, süresi içinde kanun yoluna başvurulmayarak kesinleşmiş ise kararın kesinleştiği tarihten; kanun yoluna başvurulmuşsa bu başvurunun reddi kararının tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde kararı veren mahkemeye başvurarak, dava dosyasının görevli ya da yetkili mahkemeye gönderilmesini talep etmesi gerekir. Aksi takdirde dava açılmamış sayılır ve görevsizlik veya yetkisizlik kararı veren mahkemece bu konuda resen karar verilir.

47. SORU (Cevap Açıklama kısmında son cümle) :

Ret sebebi sabit olmasa bile, merci bunu muhtemel görürse, ret talebini kabul edebilir. Ret sebepleri hakkında yemin teklif olunamaz. **Bu kararlar aleyhine ancak hükümle birlikte kanun yollarına başvurulabilir.** (bu cümle cevap metninden çıkarılacak)

52. SORU (Cevap Açıklama kısmında ilgili bölüm) :

2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Kanunun belirlediği süreler kesindir. Hâkim, tayin ettiği sürenin kesin olduğuna karar verebilir. **Bu takdirde hâkim, tayin ettiği kesin süreye konu olan işlemi hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde açıklar ve süreye uyulmamasının hukuki sonuçlarını açıkça tutanağa geçirerek ihtar eder.** Kesin olduğu belirtilmeyen süreyi geçirmiş olan taraf yeniden süre isteyebilir; bu şekilde verilecek ikinci süre kesindir ve yeniden süre verilemez.

66. SORU (Cevap Açıklama kısmında ilgili bölüm) :

c) 2020 DEĞİŞİKLİĞİ: Davada, tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş veya hâkim ya da hakem sıfatıyla hareket etmiş olması; **uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.**

78. SORU (Cevap Açıklama kısmında ilgili bölüm) :

c) 2020 DEĞİŞİKLİĞİ Davada, tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş veya hâkim ya da hakem sıfatıyla hareket etmiş olması; **uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.**

88. SORU (Cevap Açıklama kısmında ilgili bölüm) :

c) 2020 DEĞİŞİKLİĞİ: Davada, tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş veya hâkim ya da hakem sıfatıyla hareket etmiş olması; **uyuşmazlıkta arabuluculuk veya uzlaştırmacılık yapmış bulunması.**

101. SORU VE CEVAP TAMAMEN AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE GÜNCELLENECEK:

AVUKATLAR İÇİN ADLİ HÂKİMLİK MAYIS 2012

2020 DEĞİŞİKLİKLERİ KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR.

Belirsiz alacak davası ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı belirsiz alacak davası açabilir.
- B) Belirsiz alacak davası açılması hâlinde, alacaklı, davayı açarken hukuki ilişkiyi somut olarak belirtmek ve tespit edebildiği ölçüde de asgari miktarı veya değeri göstermek zorundadır.
- C) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarının veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, kural olarak ıslah yoluyla, davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.
- D) Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı, talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir.
- E) Belirsiz alacak davası, hukukumuzda ilk kez 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile kanuni düzenlemeye kavuşmuştur.

Cevap: Belirsiz alacak davası, hukukumuzda ilk kez 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile kanuni düzenlemeye kavuşmuştur. Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre; davanın açıldığı tarihte alacağın miktarını yahut değerini tam ve kesin olarak belirleyebilmesinin kendisinden beklenemeyeceği veya bunun imkânsız olduğu hâllerde, alacaklı, hukuki ilişkiyi ve asgari bir miktar ya da değeri belirtmek suretiyle belirsiz alacak davası açabilir.

Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesinin mümkün olduğu anda davacı, iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın davanın başında belirtmiş olduğu talebini artırabilir.

Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre kural; başlangıçta dava edilen miktar ve değer sonradan değiştirilmemesi olup bu husus iddianın genişletilmesi yasağı olarak tanımlanmaktadır. Ancak en başta miktar ve değeri tam olarak tespit edilemeyen alacak davasında özetle belirsiz alacak davasında bu kuralın uygulanması davacı bakımından hakkaniyet ilkesinin ihlali anlamına gelecektir. Bu sebeple de belirsiz alacak davası iddianın genişletilmesi yasağına tabi değildir. Belirsiz alacak davasında yargılama sürecinde alacağın belirli hale gelmesi ile davacının talebini değiştirme imkanı vardır. Davacının bu şekilde değişen talebi ile yargılamaya devam olunur.

Belirsiz alacak davası iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmadığı için bu yasağın istisnası durumunda olan ıslah hükümleri kapsamında yer alması da söz konusu değildir. Sonuç olarak da dava değeri ve miktarının belirsiz alacak davasında değiştirilmesinde ıslah yoluna müracaat gerekmemektedir.

ÖNEMLİ: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ: **Belirsiz alacak davasını düzenleyen HMK madde 107/2 (Değişik:22/7/2020-7251/7 md.):** Karşı tarafın verdiği bilgi veya tahkikat sonucu alacağın miktarı veya değerinin tam ve kesin olarak belirlenebilmesi mümkün olduğunda, **hâkim tarafından tahkikat sona ermeden verilecek iki haftalık kesin süre içinde davacı,** iddianın genişletilmesi yasağına tabi olmaksızın talebini tam ve kesin olarak belirleyebilir. **Aksi takdirde dava, talep sonucunda belirtilen miktar veya değer üzerinden görülüp karara bağlanır.**

ACIKLAMA: 6100 sayılı HMK madde 107'de düzenlenen belirsiz alacak davasının açılmasından sonra alacağın miktarının netleşmesini takiben, davacı açısından talep sonucunu değiştirip genişletmesi bakımından kesin iki haftalık süre öngörülmüştür. Aksi halde mahkemenin mevcut talebe göre karar vereceği düzenlenmiştir.

Bu değişikliğe ek olarak HMK madde 107 başlığından "tespit davası" kısmı çıkarılmış, aşağıdaki hüküm MÜLGA olmuştur:

6100 sayılı HMK madde 107/3: "Ayrıca, kısmi eda davasının açılabilirdiği hâllerde, tespit davası da açılabilir ve bu durumda hukuki yararın var olduğu kabul edilir." hükmü kanundan kaldırılmıştır.

C'dir.

102. SORU (Cevap Açıklama ve önemli kutusu kısmında ilgili bölüm) :

İlk itirazlar; kesin yetki kuralının bulunmadığı hâllerde yetki itirazı, uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenmesi gerektiği **itirazı ve iş bölümü** itirazından ibarettir. İlk itirazların nelerden ibaret olduğu, kanunda sınırlı olarak sayılmıştır; bu sayım dışında ilk itiraz ileri sürmek mümkün değildir. (ÜZERİ ÇİZİLİ KISIM CEVAP METNİNDEN ÇIKARILACAK)

Önemli kutusu içeriği aşağıdaki şekilde tamamen değiştirilecektir.

ÖNEMLİ: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamında düzenlenen "iş bölümü" ilk itirazı yapılan değişiklik ile buradan kaldırılmış ve artık ilk itirazlar arasında sayılmamıştır. Ancak asliye hukuk mahkemesi ile asliye ticaret mahkemesi arasındaki ilişki Türk Ticaret Kanunu gereğince bir görev ilişkisi olarak varlığını sürdürmektedir.

104. SORU (Cevap Açıklama ve önemli kutusu kısmında ilgili bölüm) :

Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre ilk itirazlar; kesin yetki kuralının bulunmadığı hâllerde yetki itirazı, uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenmesi gerektiği **itirazı ve iş bölümü** itirazından ibarettir. İlk itirazların nelerden ibaret olduğu, kanunda sınırlı olarak sayılmıştır; bu sayım dışında ilk itiraz ileri sürmek mümkün değildir. (ÜZERİ ÇİZİLİ KISIM CEVAP METNİNDEN ÇIKARILACAK)

Önemli kutusu içeriği aşağıdaki şekilde tamamen değiştirilecektir.

ÖNEMLİ: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamında düzenlenen "iş bölümü" ilk itirazı yapılan değişiklik ile buradan kaldırılmış ve artık ilk itirazlar arasında sayılmamıştır. Ancak asliye hukuk mahkemesi ile asliye ticaret mahkemesi arasındaki ilişki Türk Ticaret Kanunu gereğince bir görev ilişkisi olarak varlığını sürdürmektedir.

118. SORU (Cevap Açıklama sonuna aşağıdaki önemli kutusu eklenecek) :

ÖNEMLİ: 2020 DEĞİŞİKLİĞİ:

Yargıtayın bozma kararından veya bölge adliye mahkemesinin kaldırma kararından sonra dosya ilk derece mahkemesine gönderildiğinde, ilk derece mahkemesinin tahkikata ilişkin bir işlem yapması hâlinde tahkikat sona erinceye kadar da ıslah yapılabilir. Ancak bozma kararına uymakla ortaya çıkan hukuki durum ortadan kaldırılamaz.

119. SORU VE CEVAP TAMAMEN AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE GÜNCELLENECEK :

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu kapsamında öngörülen ön inceleme duruşmasına ilişkin olarak aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır? 2020 DEĞİŞİKLİKLERİ KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR.

- Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler.
- Hakim ön inceleme duruşmasında tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder.
- Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra, hâkim, tarafları sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder
- Ön inceleme duruşmasında hakim sulh ve arabuluculuk konusunda sonuç alınacağı kanaatine varsa da bu hususta yeni bir duruşma günü tayin edemez.
- Ön inceleme tek duruşmada tamamlanır. Zorunlu olan hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir.

Cevap: Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler; daha sonra, tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder.

2020 DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE; Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları **sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder**; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder.

Ön inceleme duruşmasının sonunda, tarafların sulh veya arabuluculuk faaliyetinden bir sonuç alıp almadıkları, sonuç alamadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu tutanakla tespit edilir. Bu tutanağın altı, duruşmada hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak esas alınmak suretiyle yürütülür.

Ön inceleme tek duruşmada tamamlanır. Zorunlu olan hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir.

D'dir.

121. SORU (Cevap içeriğinde ikinci paragraf aşağıdaki şekilde güncellenecek) :

2020 DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE; Cevap dilekçesini verme süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak, durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya, **cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak**, bir defaya mahsus olmak ve bir ayı geçmemek üzere ek bir süre verilebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir.

D'dir.

123. SORU (Cevap içeriğinde ilk paragraf aşağıdaki şekilde güncellenecek) :

2020 DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE; Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez. Davanın genişletilmesi yasağı dava konusu edilen vakıaları kapsar.

Buna göre davacı taraf, dava ve cevap dilekçelerinde gösterdiği vakıaları değiştiremez ve bunlara yeni bir vakıa ekleyemez. Davacının ileri sürdüğü vakıaların içeriğine dahil olan, o vakıaları destekleyen yada izah eden yeni vakıaları ileri sürmesi ise davanın genişletilmesi kapsamında sayılmaz.

124. SORU (Cevap içeriği tamamen aşağıdaki şekilde güncellenecek) :

Cevap: Davacı tarafça davanın açılmasını takiben, dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra ön inceleme yapılır. Mahkeme ön incelemede; dava şartlarını ve ilk itirazları inceler, uyuşmazlık konularını tam olarak belirler, hazırlık işlemleri ile tarafların delillerini sunmaları ve delillerin toplanması için gereken işlemleri yapar, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği davalarda onları sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder ve bu hususları tutanağa geçirir.

2020 değişikliklerine göre; Mahkeme, dilekçelerin karşılıklı verilmesinden ve yukarıda belirtilen incelemeyi tamamladıktan sonra, ön inceleme için bir duruşma günü tespit ederek taraflara bildirir. (**Değişik cümle:22/7/2020-7251/13 md.**) Çıkarılacak davetiyede aşağıdaki hususlar ihtar edilir:

a) Duruşma davetiyesine ve sonuçlarına ilişkin diğer hususlar.

b) Tarafların sulh için gerekli hazırlığı yapmaları.

c) Duruşmaya sadece taraflardan birinin gelmesi ve yargılamaya devam etmek istemesi durumunda gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği.

ç) Davetiyenin tebliğinden itibaren iki haftalık kesin süre içinde tarafların dilekçelerinde gösterdikleri, ancak henüz sunmadıkları belgeleri mahkemeye sunmaları veya başka yerden getirilecek belgelerin getirilebilmesi amacıyla gereken açıklamayı yapmaları, bu hususların verilen süre içinde yerine getirilmemesi hâlinde o delile dayanmaktan vazgeçmiş sayılacaklarına karar verileceği.

Ön inceleme duruşması: Hâkim, ön inceleme duruşmasında, dava şartları ve ilk itirazlar hakkında karar verebilmek için gerekli görürse tarafları dinler; daha sonra, tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaşlıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder.

2020 Kanun değişikliklerine göre; Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder. Zorunlu olan hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir. Ön inceleme kural olarak tek duruşmada tamamlanır.

2020 Kanun Değişikliklerine göre; kanunda öngörülen şekilde yapılan ihtar rağmen dilekçelerinde gösterdikleri belgeleri sunmayan veya belgelerin getirilmesi için gerekli açıklamayı yapmayan tarafın bu delillere dayanmaktan vazgeçmiş sayılmasına karar verilir.

E'dir.

128. SORU (Cevap içeriği kısmında ilgili bölüm) :

e) 2020 değişikliklerine göre; Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği davalarda, tarafları **sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder;**

130. SORU VE CEVAP TAMAMEN AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE GÜNCELLENECEK :

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre, ön inceleme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? 2020 MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR.

- A) Ön inceleme, dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra yapılır.
- B) Ön inceleme tamamlanmadan ve gerekli kararlar alınmadan tahkikata geçilemez ve tahkikat için duruşma günü verilemez.
- C) Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler.
- D) Ön inceleme, duruşmalı veya duruşmasız şekilde yürütülebilir. Duruşmalı ön inceleme, tek duruşmada tamamlanır. Zorunlu hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir.
- E) Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilmesi yahut değiştirilmesi karşı tarafın muvafakatine bağlıdır.

Cevap: Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra ve tahkikat aşamasından önce gelmek üzere yargılamada yeni bir aşama öngörülmüş olup bu ön inceleme aşamasıdır.

Ön inceleme tamamlanmadan ve gerekli kararlar alınmadan tahkikata geçilemez ve tahkikat için duruşma günü verilemez. Mahkeme, öncelikle dava şartları ve ilk itirazlar hakkında dosya üzerinden karar verir; gerektiği takdirde kararını vermeden önce, bu konuda tarafları ön inceleme duruşmasında dinleyebilir. Yani ön inceleme, duruşmalı veya duruşmasız şekilde yürütülebilir. Mahkeme, dilekçelerin karşılıklı verilmesinden ve yapılması gereken incelemelerini tamamladıktan sonra, duruşma yapacak ise ön inceleme için bir duruşma günü tespit ederek taraflara bildirir. Ön inceleme tek duruşmada tamamlanır. Zorunlu olan hâllerde bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin edilir.

2020 KANUN DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE: Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.

E'dir.

133. SORU (Cevap içeriğinde ilk paragraf aşağıdaki şekilde güncellenecek ve cevap kısmında yer alan önemli kutusu tamamen kaldırılacak) :

2020 KANUN DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE: Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.

134. SORU VE CEVAP TAMAMEN AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE GÜNCELLENECEK :

Dilekçeler aşaması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

2020 MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR.

- A) Cevap dilekçesi verme süresi, kural olarak dava dilekçesinin tebliğinden itibaren 2 haftadır.
- B) Durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak ve bir ayı geçmemek üzere ek bir süre verilebilir.
- C) Süresi içinde cevap dilekçesi vermemiş olan davalı, davacının dava dilekçesinde ileri sürdüğü vakıaların tamamını inkâr etmiş sayılır.
- D) Davacı, cevap dilekçesinin kendisine tebliğinden itibaren 2 hafta içinde cevaba cevap dilekçesi; davalı da davacının cevabının kendisine tebliğinden itibaren 2 hafta içinde ikinci cevap dilekçesi verebilir.
- E) İlk itirazların hepsi cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçesinde ileri sürülmek zorundadır, aksi hâlde ilk itirazlar dinlenmez.

Cevap: Cevap dilekçesini verme süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak, durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye **başvuran davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak**, bir defaya mahsus olmak ve bir ayı geçmemek üzere ek bir süre verilebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir.

Süresi içinde cevap dilekçesi vermemiş olan davalı, davacının dava dilekçesinde ileri sürdüğü vakıaların tamamını inkâr etmiş sayılır.

Davacı, cevap dilekçesinin kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde cevaba cevap dilekçesi; davalı da davacının cevabının kendisine tebliğinden itibaren iki hafta içinde ikinci cevap dilekçesi verebilir. Davacının cevaba cevap, davalının da ikinci cevap dilekçesi hakkında, dava ve cevap dilekçelerine ilişkin hükümler, niteliğine aykırı düşmediği sürece kıyasen uygulanır.

Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre; ilk itirazların hepsi cevap dilekçesinde ileri sürülmek zorundadır; aksi hâlde dinlenemez. İlk itirazlar, dava şartlarından sonra incelenir ve ön sorunlar gibi incelenip, karara bağlanır.

E'dir.

138. SORU (Cevap içeriğinde ilgili bölüm) :

e) Tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği davalarda tarafları **sulh ve arabuluculuğun esasları, süreci ve hukuki sonuçları hakkında aydınlatarak sulhe veya arabuluculuğa teşvik eder**; bu konuda sonuç alınacağı kanaatine varırsa, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir duruşma günü tayin eder.

147. SORU VE CEVAP TAMAMEN AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE GÜNCELLENECEK :

Medeni yargı bağlamında davayı genişletme ve değiştirme yasağı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır? 2020 MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ KAPSAMINDA UYARLANMIŞTIR.

- A) Dava açılmasının usul hukuku bakımından doğurduğu sonuçlar arasında yer alması
- B) Hukuki sebeplerin genişletilmesinin veya değiştirilmesinin bu yasağın kapsamına girmemesi
- C) İslahın, bu yasağın istisnaları arasında yer alması
- D) Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilememesi yahut değiştirilememesi
- E) Resen araştırma ilkesinin işlerlik kazandığı davalarda da uygulanma alanı bulması

Cevap: 2020 KANUN DEĞİŞİKLİKLERİNE GÖRE; Taraflar, cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçeleri ile serbestçe iddia veya savunmalarını genişletebilir yahut değiştirebilirler. Dilekçelerin karşılıklı verilmesinden sonra iddia veya savunma genişletilemez yahut değiştirilemez.

Davayı genişletme ve değiştirme yasağı; dava açılmasının usul hukuku bakımından doğurduğu sonuçlar arasında yer alır.

Davanın genişletilmesi yasağının istisnaları: Davalının bu değiştirme veya genişletmeye açık rızası varsa, davacı taraf davayı ıslah ederse, davalı taraf dava konusunu davadan sonra üçüncü kişiye devrederse, davacı taraf davada dayandığı hukuki sebepleri değiştirirse bu hallerin tamamı davanın genişletilmesi veya değiştirilmesi kapsamında yer almaz.

Ayrıca eğer açılan dava re'sen araştırma ilkesinin uygulandığı bir dava tipi ise bu davalarda, davayı genişletme ve değiştirme yasağı uygulama alanı bulmaz.

E'dir.

160. SORU (Cevap içeriği sonuna önemli kutusu eklenecek) :

ÖNEMLİ: Keşfin yapılması hususunda 2020 tarihinde iki tane değişik yapılmıştır. **Birincisi:** HMK.m.290/1, c.1'e göre, "Keşfin yeri, **kapsamı** ve zamanı mahkeme tarafından tespit edilir." 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 25. maddesiyle, bu fıkraya "**yeri**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**kapsamı**" ibaresi eklenmiştir. **İkincisi:** HMK.m.290/2'ye yeni bir cümle ilave edilmiştir. Buna göre, "**Tutanağa, hâkimin keşif konusu ve mahalliyle ilgili gözlemleri de yazılır.**"

169. SORU (Cevap içeriği sonuna önemli kutusu eklenecek) :

ÖNEMLİ: Ticari defterlerin ibrazı ve delil olması başlıklı Hukuk Muhakemeleri Kanununda yapılan 2020 tarihli değişikliğe işaret etmekte fayda var. HMK.m.223/3'e göre, "**Ticari defter kayıtlarının sahibi ve halefleri lehine delil olarak kabul edilebilmesi için, diğer tarafın aynı şartlara uygun olarak tutulmuş ticari defterlerindeki kayıtların bunlara aykırı olmaması veya diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi yahut defter kayıtlarının aksinin senet veya diğer kesin delillerle ispatlanmamış olması gerekir.**" 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 23. maddesiyle, bu fıkrada yer alan "**ilgili hususta hiç bir kayıt içermemesi**" ibaresi "**diğer tarafın ticari defterlerini ibraz etmemesi**" şeklinde değiştirilmiştir. Ayrıca aynı fıkranın sonuna yeni bir cümle ilave edilmiştir. Buna göre, "**Ticari defterlerinin, ilgili hususta hiçbir kayıt içermemesi hâlinde ticari defterler, sahibi lehine delil olarak kullanılamaz. Bu şartlara uygun olarak tutulan defterlerdeki sahibi lehine ve aleyhine olan kayıtlar birbirinden ayırlamaz.**"

192. SORU (Cevap içeriği sonuna önemli kutusu eklenecek) :

ÖNEMLİ: 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 28. maddesiyle, Hukuk Muhakemeler Kanunu'na "Hükmün tamamlanması" adıyla yeni bir hukuki müesseseye yer verilmiştir. HMK.m.305/A'ya göre, "**Taraflardan her biri, nihai kararın tebliğinden itibaren bir ay içinde, yargılamada ileri sürülmesine veya kendiliğinden hükme geçirilmesi gerekli olmasına rağmen hakkında tamamen veya kısmen karar verilmeyen hususlarda, ek karar verilmesini isteyebilir. Bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilir.**" Hükmün tamamlanması, hükmün tavizhi ile aynı talep ve usule tabidir. Dolayısıyla ayrıca üzerinde durulmaya lüzum yoktur.

193. SORU (Cevap içeriği sonuna önemli kutusu eklenecek) :

ÖNEMLİ: "Feragat ve kabulün zamanı" başlıklı HMK.m.310'a göre, "(1) Feragat ve kabul, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir." 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 29. maddesiyle, aynı hükme ikinci ve üçüncü fıkralar ilave edilmiştir. Buna göre, "(2) Feragat veya kabul, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince feragat veya kabul doğrultusunda ek karar verilir. (3) Feragat veya kabul, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı feragat veya kabul hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir."

195. SORU (Cevap içeriği sonuna önemli kutusu eklenecek) :

ÖNEMLİ: "Sulhun zamanı" başlıklı HMK.m.324'e göre, "(1) Sulh, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir." 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 30. maddesiyle, aynı hükme ikinci ve üçüncü fıkralar ilave edilmiştir. Buna göre, "(2) Sulh, hükmün verilmesinden sonra yapılmışsa, taraflarca kanun yoluna başvurulmuş olsa dahi, dosya kanun yolu incelemesine gönderilmez ve ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesince sulh doğrultusunda ek karar verilir. (3) Sulh, dosyanın temyiz incelemesine gönderilmesinden sonra yapılmışsa, Yargıtay temyiz incelemesi yapmaksızın dosyayı sulh hususunda ek karar verilmek üzere hükmü veren mahkemeye gönderir."

214. SORU (Cevap içeriği tamamen aşağıdaki gibi değişecek) :

CEVAP: Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinden verilen temyizi kabil nihai kararlar ile hakem kararlarının iptali talebi üzerine verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren 2 hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. Davada haklı çıkmış olan taraf da hukuki yararı bulunmak şartıyla temyiz yoluna başvurulabilir.

Bölge adliye mahkemelerinin aşağıdaki kararları hakkında temyiz yoluna başvurulamaz:

- Miktar veya değeri 40.000 TL'yi (bu tutar dâhil) geçmeyen davalara ilişkin kararlar.
- Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla **temyiz edilebilen alacak davaları ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan üç aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde** olanlar hariç olmak üzere 4. maddede gösterilen davalar ile (23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan doğup taşınmazın aynına ilişkin olan davalar hariç) özel kanunlarda sulh hukuk mahkemesinin görevine girdiği belirtilen davalarla ilgili kararlar.
- (Değişik:22/7/2020-7251/39 m.) **Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararlar.**
- Çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar.
- Soybağına ilişkin sonuçlar doğuran davalar hariç olmak üzere, nüfus kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin davalarla ilgili kararlar.
- Yargı çevresi içindeki ilk derece mahkemeleri hâkimlerinin davayı görmeye hukuki veya fiilî engellerinin çıkması hâlinde, davanın o yargı çevresi içindeki başka bir mahkemeye nakline ilişkin kararlar.
- Geçici hukuki korumalar hakkında verilen kararlar.
- (Ek:22/7/2020-7251/39 m.) **353. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.**

Hakem kararına karşı yalnızca iptal davası açılabilir. İptal davası, tahkim yeri bölge adliye mahkemesinde açılır; öncelikle ve ivedilikle görülür. İptal davası hakkında verilen kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir. Temyiz incelemesi öncelikle ve ivedilikle karara bağlanır. Temyiz, kararın icrasını durdurmaz.

22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 39. maddesiyle, bu bende "**temyiz edilebilen alacak davaları**" ibaresinden sonra gelmek üzere "**ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan 3 aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde olanlar**" ibaresi eklenmiştir.

215. SORU (Cevap içeriği tamamen aşağıdaki gibi değişecek) :

CEVAP: Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinden verilen temyizi kabil nihai kararlar ile hakem kararlarının iptali talebi üzerine verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren 2 hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir. Davada haklı çıkmış olan taraf da hukuki yararı bulunmak şartıyla temyiz yoluna başvurulabilir.

Bölge adliye mahkemelerinin aşağıdaki kararları hakkında temyiz yoluna başvurulamaz:

- Miktar veya değeri 40.000 TL'yi (bu tutar dâhil) geçmeyen davalara ilişkin kararlar.
- Kira ilişkisinden doğan ve miktar veya değeri itibarıyla **temyiz edilebilen alacak davaları ile kira ilişkisinden doğan diğer davalardan üç aylık kira tutarı temyiz sınırının üzerinde** olanlar hariç olmak üzere 4. maddede gösterilen davalar ile (23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunundan doğup taşınmazın aynına ilişkin olan davalar hariç) özel kanunlarda sulh hukuk mahkemesinin görevine girdiği belirtilen davalarla ilgili kararlar.
- (Değişik:22/7/2020-7251/39 m.) **Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemelerinin görev ve yetkisi hakkında verilen kararlar ile yargı yeri belirlenmesine ilişkin kararlar.**
- Çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar.
- **Soybağına ilişkin sonuçlar doğuran davalar hariç olmak üzere, nüfus kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin davalarla ilgili kararlar.**
- Yargı çevresi içindeki ilk derece mahkemeleri hâkimlerinin davayı görmeye hukuki veya fiilî engellerinin çıkması hâlinde, davanın o yargı çevresi içindeki başka bir mahkemeye nakline ilişkin kararlar.
- Geçici hukuki korumalar hakkında verilen kararlar.
- (Ek:22/7/2020-7251/39 m.) **353. maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında verilen kararlar.**

Kırmızı renkle belirttiğimiz hususlar 22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanununun 39. Maddesiyle yapılan değişiklikler ya da eklemelerdir.

230. SORU (Cevap içeriği tamamen aşağıdaki gibi değişecek) :

CEVAP: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa göre basit yargılama usulünde; dava açılması ve davaya cevap verilmesi dilekçe ile olur. Cevap süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak mahkeme durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran **davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak** ve iki haftayı geçmemek üzere ek bir süre verebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir.

Basit yargılama usulünde; taraflar cevaba cevap ve ikinci cevap dilekçesi veremezler. Mahkeme, mümkün olan hâllerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar verir. Mahkeme, tarafların dinlenmesi, delillerin incelenmesi ve tahkikat işlemlerinin yapılmasını ön inceleme duruşması hariç, iki duruşmada tamamlar. Duruşmalar arasındaki süre bir aydan daha uzun olamaz. Burada duruşmalar arası sürenin iki ay değil bir ay olduğuna dikkat etmek gerekir.

22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 31. maddesiyle, bu fıkrada yer alan **“davalıya, bir defaya mahsus”** ibaresi **“davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak”** şeklinde değiştirilmiştir.

231. SORU (Cevap içeriği tamamen aşağıdaki gibi değişecek) :

CEVAP: Basit yargılama usulü, kanunlarda açıkça belirtilenler dışında, aşağıdaki durumlarda uygulanır: a) Sulh hukuk mahkemelerinin görevine giren dava ve işler. b) Doğrudan dosya üzerinden karar vermek konusunda kanunun mahkemeye takdir hakkı tanıdığı dava ve işler. c) İhtiyati tedbir, ihtiyati haciz, delil tespiti gibi geçici hukuki koruma talepleri ile deniz raporlarının alınması, dispeççi atanması talepleri ve bunlara karşı yapılacak olan itirazlar. ç) Her çeşit nafaka davaları ile velayet ve vesayete ilişkin dava ve işler. d) Hizmet ilişkisinden doğan davalar. e) Konkordato ve sermaye şirketleri veya kooperatiflerin uzlaşma suretiyle yeniden yapılandırılmasına ilişkin açılacak davalar. f) Tahkim hükümlerine göre, mahkemenin görev alanına giren dava ve işler. g) Diğer kanunlarda yer alan ve yazılı yargılama usulü dışındaki yargılama usullerinin uygulanacağı belirtilen dava ve işler. Buna göre soruda verilen; kira bedelinin tahsili ve kiralananın tahliyesi davası sulh hukuk mahkemesinin görev alanına giren dolayısıyla basit yargılama usulüne tabi olan bir davadır.

Bu davada, dava açılması ve davaya cevap verilmesi dilekçe ile olur. Cevap süresi, dava dilekçesinin davalıya tebliğinden itibaren iki haftadır. Ancak mahkeme durum ve koşullara göre cevap dilekçesinin bu süre içinde hazırlanmasının çok zor yahut imkânsız olduğu durumlarda, yine bu süre zarfında mahkemeye başvuran **davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak** ve iki haftayı geçmemek üzere ek bir süre verebilir. Ek cevap süresi talebi hakkında verilen karar taraflara derhâl bildirilir.

22/7/2020 tarihli ve 7251 sayılı Kanunun 31. maddesiyle, bu fıkrada yer alan **“davalıya, bir defaya mahsus”** ibaresi **“davalıya, cevap süresinin bitiminden itibaren işlemeye başlamak, bir defaya mahsus olmak”** şeklinde değiştirilmiştir.

Taraflar dilekçeleri ile birlikte, tüm delillerini açıkça ve hangi vakianın delili olduğunu da belirterek bildirmek; ellerinde bulunan delillerini dilekçelerine eklemek ve başka yerlerden getirilecek belge ve dosyalar için de bunların bulunabilmesini sağlayan bilgilere dilekçelerinde yer vermek zorundadır. Basit yargılama usulüne tabi davalarda, işlemden kaldırılmasına karar verilmiş olan dosya, yenilenmesinden sonra takipsiz bırakılırsa, dava açılmamış sayılır. Yani, tarafların davayı takip etmemeleri üzerine işlemden kaldırılan dosya, yenilenmesinden sonra takipsiz bırakılırsa tekrar yenilenemez.